

KRÓTKIE DONIESIENIA**SHORT COMMUNICATIONS**

808 First records of *Gomphus vulgatissimus* (L.) (Odonata: Libellulidae) and *Oulimnius major* (REY) (Coleoptera: Elmidae) in Southwestern England (Great Britain) with other insect records from Devon County

Pierwsze stwierdzenia *Gomphus vulgatissimus* (L.) (Odonata: Libellulidae) i *Oulimnius major* (REY) (Coleoptera: Elmidae) w Anglii Południowo-Zachodniej (Wielka Brytania) wraz z innymi stwierdzeniami owadów z hrabstwa Devon

KEY WORDS: Odonata, Coleoptera, Trichoptera, Devon, United Kingdom, first records, *Gomphus vulgatissimus*, *Oulimnius major*.

During a visit in Devon County in July 2017, we recorded two interesting aquatic insect species in the River Otter in Ottery St. Mary (50°44'37"N 3°17'00"W, UTM: VB 72):

- *Gomphus vulgatissimus* (LINNAEUS, 1758) (Odonata: Gomphidae) – 18 VII 2017, 1♂ in flight along the river bank;
- *Oulimnius major* (REY, 1889) (Coleoptera: Elmidae) – 23 VII 2017, 1♀ in an empty caddisfly case gathered on the stony bottom.

Gomphus vulgatissimus is a rheophile inhabiting vast areas of the Western Palearctic. Sites in England and Wales define the northern border of its distribution area (WILDERMUTH et MARTENS 2019: Quelle & Meyer, Wiebelsheim, 957 pp.). These sites are concentrated in a fairly narrow strip between Bournemouth and Chester. The species had never been found in Southwestern England – the closest-known sites were about 120 km northwest and north of Ottery St. Mary (CHAM et al. 2017: NERC & BDS, Wallingford, 280 pp.). Our observation does not indicate reproduction; it may be an accidental observation of a migrating individual from one of British populations – or from a continent where the species is widespread. Therefore, determining the status of *G. vulgatissimus* in Devon requires further research.

Rheobiotic *Oulimnius major* is a West European endemic species known from France, Great Britain, the Netherlands, Portugal, and Spain (LÖBL et LÖBL 2016: Brill, Leiden – Boston, 1447 pp.). In the GB, it occurs mainly in Central and Eastern England. Two isolated sites are also located in the south of Scotland. There is no data about this species in Southwestern England. The site in Ottery St. Mary is located 55–60 km east of the nearest-known sites near Weymouth and Bridgwater (NBN Atlas website at <https://www.nbnatlas.org/>. Accessed 25.02.2019; G.N. FOSTER pers. comm.).

Below we provide additional data concerning caddisflies and dragonflies collected on 14–28.07.2017 in Devon County:

Trichoptera caught in the River Otter at the site of *Oulimnius major* (larva, L; pupa, P; case, C; imago, ♂ or ♀): *Athripsodes albifrons* (L.), 2♀; *A. cinereus* (CURT.), 1♂; *Athripsodes* sp., 1P; *Brachycentrus subnubilus* CURT., 2 LL; *Goera pilosa* (FABR.), 2LL, 1P; *Hydropsyche pellucidula* CURT., 19LL; *Hydroptila sparsa* (CURT.) (?), 1♂; *Hydroptila* sp., 2LL, 2PP; *Mystacides azurea* (L.), 2LL; *M. longicoris* (L.), 1♀; *Polycentropus flavomaculatus* (PICT.), 17LL, 5PP; *Rhyacophila dorsalis* (CURT.), 2LL, 2PP, 2CC; *Sericostoma personatum* (KIRBY et SPENCE), 1♀.

Odonata, sites: 1. Ottery St. Mary, the River Otter on the section from the footbridge at Tumbling Weir to the site of *Oulimnius major* (UTM: VB72), 2. Mill Stream on and below the square with Tumbling Weir (VB72), 3. the backwater of a stream without a name below Claremont Field (VB72), 4. Streets in the town centre away from the water (VB82); 5. Drewsteington (Dartmoor National Park), the River Teign on the section from the damming site south of the Castle Drogo to the Mill End Hotel (VB41), 6. The damming of the Teign south of the Castle Drogo (VB41), 7. The stream—the left tributary of the Teign below this damming site (VB41), 8. Slopes of the hill around the castle (VB41).

Odonata records (imagines; *autochthonic or probably autochthonic occurrence): *Calopteryx splendens* (HARR.) – 1*, 2*, 4; *C. virgo* (L.) – 1*, 2*, 5*, 6*, 7*; *Platycnemis pennipipes* (PALL.) – 1; *Ischnura elegans* (VANDER L.) – 1*; *Enallagma cyathigerum* (CHARP.) – 1*, 6*; *Coenagrion puella* (L.) – 1*, 2*, 3*; *Pyrrosoma nymphula* (SULZ.) – 1*, 2*, 6*; *Aeshna cyanea* (O.F. MÜLL.) – 2*, 5, 6; *A. mixta* LATR. – 3; *Anax imperator* LEACH – 1; *A. parthenope* (SEL.) – 4; *Cordulegaster boltonii* (DONOV.) – 1*, 2*, 5*, 6*, 7*, 8; *Sympetrum striolatum* (CHARP.) – 2.

We thank Monika and Harv SETHI (Ottery Travel, Ottery St. Mary, England, UK) for logistic help and assistance in field work.

Paweł BUCZYŃSKI, Dept. Zool., M. Curie-Skłodowska Univ., Lublin, Poland
Edyta BUCZYŃSKA, Dept. Zool. Animal Ecol., Univ. Life Sci., Lublin, Poland

809 Pierwsze stwierdzenie modliszki zwyczajnej *Mantis religiosa* LINNAEUS, 1758 w Karkonoszach

The first record of European mantis *Mantis religiosa* LINNAEUS, 1758 in Karkonosze Mountains.

KEY WORDS: European mantis, *Mantis religiosa*, expansion, Karkonosze Mountains.

Modliszka zwyczajna *Mantis religiosa* LINNAEUS, 1758 jest kserotermofilnym gatunkiem o pierwotnie palearktycznym zasięgu. Zasiadła przeważnie suche zbiorowiska roślinne o charakterze muraw kserotermicznych i psammofilnych, silnie nasłonecznionych łąk oraz prześwietlonych lasostepów. Z uwagi na swoje preferencje siedliskowe, z powodzeniem została introdukowana w Ameryce Północnej i Południowej oraz w Australii.

Na terenie Karkonoszy gatunek nie był notowany. Nowe obserwacje:
– Dolny Śląsk, Karkonosze, WS95 okolice stacji badawczej UW r „Storczyk” (50.766483 N, 15.758842 E), 10 VIII 2018, 1 ex., 666 m n.p.m. Stanowisko

zlokalizowane jest na suchej łące nawiązującej swoim charakterem do zbiorowisk roślinnych z klasy *Nardo-Callunetea* (murawy bliźniczkowe i wrzosowiska).

Wyniki prac terenowych autorów wykazały obecność modliszki na łące w piętrze regla dolnego Karkonoszy. Z uwagi na udokumentowane w ostatnim czasie regularniejsze niż uprzednio notowania szeregu medyterańskich, atlantyckich i termofilnych owadów na terenie kraju, ekspansję modliszki należy uznać za przejaw postępujących zmian klimatycznych, umożliwiających powiększenie areału występowania oraz poszerzenie niszy ekologicznej o środowiska bardziej mezotermiczne. Nowe stanowisko leży na największej, spośród publikowanych krajowych stanowisk gatunku, wysokości nad poziomem morza. Z uwagi na niewielką odległość stanowiska od innych otwartych przestrzeni górskich warto przeprowadzić monitoring gatunku na terenie Karkonoszy. Działanie to ma na celu ustalenie, czy modliszka tworzy na tym obszarze stałe populacje, czy odnotowanie jej miało wyłącznie charakter jednostkowy, spowodowany lotem dyspersyjnym z niżej położonych terenów lub zawleczeniem przez człowieka.

Historycznie modliszka zwyczajna obserwowana była w okolicach Wrocławia (DIETL 1895: Zeits. Ent., 20: 18), jednak wiarygodność tej informacji podawana jest w wątpliwą (KADEJ i in. 2018: Acta Ent. Siles., 26: 1-9). Autorzy niniejszego doniesienia uważają go za prawdopodobny, z uwagi na historyczną obecność licznych muraw kserotermicznych w pradolinie Odry, a tym samym dogodnych warunków do bytowania modliszki zwyczajnej.

Karol TORZEWSKI UW, Wrocław
Xavier DOBRZAŃSKI USK, Wrocław

810 Nowe stanowisko kałużnika żółtonogiego *Hydrochara flavipes* (STEVEN, 1808) (Coleoptera: Hydrophilidae) w Polsce

New record of *Hydrochara flavipes* (STEVEN, 1808) (Coleoptera: Hydrophilidae) from Poland

KEY WORDS: *Hydrochara flavipes*, Hydrophilidae, new record, Poland.

Hydrochara flavipes (STEVEN) jest jednym z dwóch przedstawicieli rodzaju, obok często spotykanego *H. caraboides* (L.), występujących w Polsce. Do lat 90-tych ubiegłego wieku wykazany tylko z 3 stanowisk (okolice Cieszyna, Myszkowa i Warszawy), z okresu przed I wojną światową (BURAKOWSKI i in. 1976: Kat. Fauny Pol., XXIII, 4: 1-306). W ostatnich 30 latach podany z kolejnych siedmiu stanowisk, zlokalizowanych w południowej i środkowej części kraju: z Tatr (MIELEWCZYK 1990: Przgl. Zool., 34: 281-282), Bieszczadów (PRZEWOŻNY i LUBECKI 2004: Wiad. Entomol., 23: 215-220), Pogórza Rożnowskiego (TRZECIAK 2000: Wiad. Entomol., 19: 53), dwóch stanowisk na Śląsku (GREŃ 2008: Acta Ent. Siles., 16: 89), Wyżyny Lubelskiej (PRZEWOŻNY i in. 2006: Nowy Pam. Fizjogr., 4: 23-54), Niziny Południowopodlaskiej (KOT 2008: Kulon, 13: 113-116) oraz pojedynczego, oddalonego od nich stanowiska w zachodniej części Polski – Wzniesień Zielonogórskich (LUBECKI 2016: Acta Ent. Siles., 24 (online 021): 1-2). Gatunek zasiedla najczęściej niewielkie, płytkie, sztuczne i naturalne zbiorniki wodne, o brzegach zarośniętych niską roślinnością

nadwodną. W trakcie przygodnych poszukiwań chrząszczy autor natrafił na osobnika tego gatunku:

– DA24 Wyżyna Krakowsko-Częstochowska, Kraków-Mydlniki, 30 III 2011, 1 ex., pod kamieniem na kserotermicznym, sztucznie usypanym zboczu o wystawie południowej, w nieczynnym kamieniołomie wapienia; leg. det. et coll. T. WOJAS. Gatunek dotychczas niewykazywany z Wyżyny Krakowsko-Wieluńskiej.

Czas i miejsce znalezienia wskazują na to, że był to osobnik przebywający w miejscu zimowania, przy czym właściwym biotopem rozwoju populacji tego gatunku były prawdopodobnie pobliskie stawy doświadczalne Katedry Ichtiobiologii i Rybactwa UR w Krakowie. Również na terenie kamieniołomu, w najniższym punkcie wyrobiska, występuje okresowo niewielki zbiornik wodny, będący potencjalnym miejscem jego rozwoju.

Pojawienie się coraz liczniejszych doniesień o nowych stanowiskach *H. flavipes* w kraju sugeruje proces ekspansji tego gatunku w kierunku zachodnim i północnym, na co wskazują także dane o rozszerzaniu arealu występowania na terenie Niemiec, gdzie był ostatnio obserwowany w Brandenburgii (LANDECK i in. 2016: Ent. Nachr. und Ber., **60**: 89-98).

Tadeusz WOJAS, Zakł. Ochr. Lasu, Entomol. i Klimatol. Leśn., UR Kraków

811 Nowe stanowiska *Chilothorax pictus* (STURM, 1805) i *Nimbus contaminatus* (HERBST, 1783) (Coleoptera: Scarabaeoidea: Scarabaeidae) w Polsce

New localities of *Chilothorax pictus* (STURM, 1805) and *Nimbus contaminatus* (HERBST, 1783) (Coleoptera: Scarabaeoidea: Scarabaeidae) in Poland

KEY WORDS: Aphodiine, Aphodiini, *Chilothorax pictus*, *Nimbus contaminatus*, faunistic records, Poland

Chilothorax pictus (STURM, 1805)

Gatunek wykazywany z Europy: na zachodzie z Francji i Hiszpanii, na południu z Chorwacji, Serbii i Słowenii, na północy z Łotwy i Szwecji, na wschód z Rosji, Rumunii i Ukrainy. Notowany również z Algierii.

W Polsce określane jako nadzwyczaj rzadki (BURAKOWSKI i in. 1983: Kat. Fauny Pol., XXIII, **9**: 1-294). Podawany ze Śląska, Pomorza, okolic Warszawy (STEBNICKA 1976: cz. XIX. Klucze do Oznac. Owad. Pol., **28a**: 1-139). Wykazany z Niziny Wielkopolsko-Kujawskiej (BUNALSKI i SZWAŁKO 1989: Przegl. Zool. **33**: 255-260, BUNALSKI 1996: Wiad. Entomol., **15** (3): 139-146, BUNALSKI (1996) 1997: Wiad. Entomol., **15** (4): 217-224), Wzgórz Trzebnickich (ŻUK 2005: Wiad. Entomol., **24** (3): 153-164). Występuje wiosną i jesienią w odchodach zwierząt

Poniżej prezentowane są nowe stanowiska tego gatunku z Wyżyny Małopolskiej:

- CB97 Napoleonów ad Kamieńsk: 28.XI.2009 – 10 exx.
- CB96 Wąglin ad Radomsko: 20.X.2012 – 3 exx; 26.10.2013 – 3 exx.

Nimbus contaminatus (HERBST, 1783)

Gatunek znany z Europy, Północnej Afryki, Bliskiego Wschodu i Kaukazu.

W Polsce określany jako nadzwyczaj rzadki, chociaż wydaje się że w zachodniej Polsce występuje dość często, a miejscami licznie. Dane historyczne o jego występowaniu na terenie Polski to: Pobrzeże Bałtyku, Pojezierze Pomorskie, Pojezierze Mazurskie (BURAKOWSKI i in. op. cit.), a także Beskid Zachodni (PAWŁOWSKI 1967: Acta Zool. Cracov., **12**: 419-665). Nowsze wykazania to: Pojezierze Pomorskie, Nizina Wielkopolsko-Kujawska (BUNALSKI i SZWAŁKO op. cit., BUNALSKI 1996: op. cit., BUNALSKI (1996) 1997: op. cit.), Wyżyna Małopolska, Nizina Wielkopolsko-Kujawska (KALISIAK 1996: Biul. Entomol., **4** (2): 5-7), Nizina Mazowiecka (MROCYŃSKI i MARCZAK 2016: Wiad. Entomol., **35** (4): 212-224), Pobrzeże Bałtyku, Nizina Wielkopolsko-Kujawska, Górny Śląsk (BUNALSKI i in. 2018: Wiad. Entomol., **37** (1): 32-42).

Poniżej prezentowane są nowe stanowiska tego gatunku w Polsce:

- Pobrzeże Bałtyku: CF37 Władysławowo: 25.VIII.1999 – 15 exx.
- Wyżyna Małopolska: CB96 Wąglin ad Radomsko: 11.X.2008 – 8 exx.; 20.X.2012 – 22 exx.; 26.X.2013 – 6 exx.; CB97 Napoleonów ad Kamieńsk: 8.IX.2009 – 1 ex.; 20.X.2012 – 1 ex.; CB76 Nowa Brzeźnica ad Radomsko: 15.X.2011 – 1 ex.
- Górny Śląsk: CB15 Gorzów Śląski ad Kluczbork: 15.X.2011 – 1 ex.
- Nizina Wielkopolsko-Kujawska: CB08 Wieruszów ad Wieluń: 04.X.2009 – 2 exx.

Wszystkie okazy zostały zebrane przez autora i znajdują się w jego zbiorze.

Marek BIDAS, Kielce

812 Nowe stanowisko *Augyles sericans* (KIESENWETTER, 1843) (Coleoptera: Heteroceridae) w Polsce

New record of *Augyles sericans* (KIESENWETTER, 1843) (Coleoptera: Heteroceridae) from Poland

KEY WORDS: *Augyles sericans*, Heteroceridae, new record, Poland.

Fauna różnoróżkowatych (Heteroceridae) liczy w kraju 12 gatunków, zgrupowanych w 2 rodzajach: *Heterocerus* FABR. i *Augyles* SCHIÖDTE, który do niedawna był traktowany jako podrodzaj poprzedniego rodzaju (PRZEWOŻNY 2004: Fauna Polski, **1**: 133-135; TWARDY 2018: Wiad. Entomol., **37**: 115-119). Przedstawiciele tej rodziny zasiedlają gliniaste i piaszczyste pobrzeża wód stojących i płynących, niektóre gatunki związane są ponadto ze słonawiskami nadmorskimi i śródlądowymi (BURAKOWSKI i in. 1983: Kat. Fauny Pol., XXIII, **9**: 1-294).

Augyles sericans (KIESW.) zamieszkuje głównie Europę środkową i południową, także południową część Półwyspu Skandynawskiego; w miarę posuwania się na północ jest coraz rzadziej spotykany. W Polsce jest gatunkiem bardzo rzadko notowanym, znanym z 6 stanowisk, rozmieszczonych w środkowej i południowej części kraju; ostatnio podany przed około 80 laty z Warszawy, gdzie był zebrany przez SZ. TENENBAUMA (Mapa Bioróżnorodności [online] 2019, <http://baza.biomap.pl>). Występuje w biotopach typowych dla przedstawicieli tej rodziny – na otwartych pobrzeżach wód, skąpo porośniętych roślinnością zielną. Podczas przygodnych odłowów chrząszczy zebrano osobnika tego gatunku:

- Kotlina Sandomierska: DA53 Chełm ad Bochnia, 26 IV 2015, 1 ex., na żwirowato-gliniastym brzegu rzeki Raby, skąpo porośniętym niską roślinnością zielną; leg., det. et coll. T. WOJAS.

Gatunek nowy dla Kotliny Sandomierskiej, najbliższe stanowisko odnotowano na Śląsku – Racibórz (LETZNER 1871: Z. Ent., N. F., 2: I-XXIV + 328), ponad 100 km na zachód od obecnego.

Tadeusz WOJAS, Zakł. Ochr. Lasu, Entomol. i Klimatol. Leśn., UR Kraków

813 Nowe stanowiska Meloidae (Coleoptera: Tenebrionoidea) na Wyżynie Małopolskiej i w Górach Świętokrzyskich

New localities Meloidae (Coleoptera: Tenebrionoidea) in the Małopolska Upland and the Świętokrzyskie Mountains

KEY WORDS: Meloe, Małopolska Upland, Świętokrzyskie Mts., new localities.

Lytta vesicatoria (LINNAEUS, 1758)

Gatunek wykazywany w Europie i z Syberii. W Polsce na całym obszarze niekiedy masowo (BURAKOWSKI i in. 1987: Kat. Fauny Pol., XXIII, 14: 1-309; KUBISZ i in. 2015: Coleoptera Poloniae, 3: 1-144). Nowe stanowiska:

- Małopolska: EB52 Słupcza ad Sandomierz: 3 VII 1976 (1 ex.), 12 VII 1982 (2 exx.), na jesionie;
- Góry Świętokrzyskie: DB73 Kielce-Czarnów, 16 VI 2009, 1 ex., na jesionie. Gatunek nowy dla Gór Świętokrzyskich.

Meloe proscraebaeus LINNAEUS, 1758

Gatunek występuje głównie w południowej i środkowej Europie, w całej Polsce. Z Wyżyny Małopolskiej znany z szeregu stanowisk (BURAKOWSKI i in. 1987, op. cit.; KUBISZ i in. 2015, op. cit.; KARCZEWSKI 1961: Fol. Forest. Pol., A, 6: 49-83; JASKÓŁA i in. 2009 i 2010: Mazow.-Święt. Tow. Ornitol.). Nowe stanowiska:

- Wyżyna Małopolska: DB61 Karsy ad Chmielnik: 11 IV 1998, 1 ex.; DA69 Góry Pińczowskie ad Pińczów: 6 V 1997, 1 ex.;
- Góry Świętokrzyskie: DB63 Kielce-Góra Grabina: 15 V 1977 (1 ex.), 19 V 1977 (1 ex.); DB63 Kielce-Malików, 10 V 1981, 1 ex.; DB92 Cisów ad Daleszyce, 18 IV 2010, 1 ex. Gatunek nowy dla Gór Świętokrzyskich.

Meloe cicatricosus LEACH, 1815

Gatunek wszędzie rzadki, w Polsce na południu kraju (BURAKOWSKI i in., 1987: op.cit.). Z Wyżyny Małopolskiej podawany przez SZYMCZAKOWSKIEGO (1960: Pol. Pismo Ent., 30 (1): 176-242; 1972: Chr. Przyr. Ojcz., 28 (5-6): 19-26). Nowe stanowiska:

- Wyżyna Małopolska: DB78 Chotelek Zielony ad Busko Zdrój, 29 V 2004, 1 ex., leg. J. GUBAŁA; DA79 Gałów ad Busko Zdrój, 14 V 2017, 1 ex.

Meloe decorus BRANDT et ERICHSON, 1832

W Polsce występuje bardzo rzadko (BURAKOWSKI i in. 1987, op. cit.). Z Wyżyny Małopolskiej wykazany przez SZYMCZAKOWSKIEGO (1960: op. cit.). Nowe stanowisko z tej krainy potwierdzono poprzez obserwację:

- EB51 Góry Pieprzowe ad Sandomierz: 29 IV 2003 (1 ex.), 30 IV 2010 (1 ex.).

Meloe brevicollis PANZER, 1793

W Polsce prawdopodobnie w całym kraju (BURAKOWSKI i in. 1987: op. cit.). Z Wyżyny Małopolskiej podany z Gór Pieprzowych (SZYMCZAKOWSKI 1960: op. cit.).
Nowe stanowisko:

- Wyżyna Małopolska: DA79 Galów ad Busko Zdrój: 20 V 2017 (1 ex.), 4 V 2018 (1 ex.).

Meloe rugosus MARSHAM, 1802

W Polsce gatunek znany z nielicznych stanowisk za zachodniej i południowej części kraju (BURAKOWSKI i in. 1987: op. cit.). Z wyżyny Małopolskie podawany przez MAZURA i KUBISZA (2013: Monografie Faunistyczne, 26: 1-250) oraz MIŁKOWSKIEGO i in. (2018: Wiad. Entomol., 27 (1): 59). Nowe stanowiska:

- Wyżyna Małopolska: EB52 Słupcza ad Sandomierz, 4 X 1986, 1 ex; EB51 Kamień Plebański ad Sandomierz, 26 IV 2003, 1 ex; DB53 Zajączków ad Małogoszcz, 9 X 2006, 1 ex.

Okazy, o ile nie zaznaczono inaczej, zostały zebrane przez autora i znajdują się w jego kolekcji.

Marek BIDAS, Kielce

814 Nowe dane o występowaniu kozioroga dębosza (*Cerambyx cerdo* L.) (Coleoptera: Cerambycidae) w Puszczy Niepołomickiej

New records of great capricorn beetles (*Cerambyx cerdo* L.) (Coleoptera: Cerambycidae) from Niepołomice Primeval Forest

KEY WORDS: *Cerambycidae*, great capricorn beetles, *Cerambyx cerdo*, new record.

Jednym z bardziej interesujących gatunków związanych z senilnymi, zamierającym dębami jest kozioróg dębosz (*Cerambyx cerdo* Linnaeus, 1758). Jest największym z przedstawicieli kózkowatych w naszym kraju. Populacja badanego owada zmniejszyła się znacznie w ostatnich latach, tym samym jest zagrożona wyginięciem w wielu krajach Europy (BUSE [red.]. 2007: Biological Conservation. 137 (3): 372-381). Liczne stanowiska notowane w przeszłości w Republice Czeskiej, na Słowacji oraz w Niemczech znacznie się zmniejszyły (SLÁMA 1998: Tesaříkovití (Cerambycidae) České Republiky a Slovenské Republiky (Brouci – Coleoptera); ELLWANGER 2009: Proceedings of the 5th Symposium and Workshop on the Conservation of Saproxylic Beetles: 107-118). Populacja badanego chrząszcza zmalała również w Polsce. Obecnie stanowiska kozioroga obejmują Rogalin, Głogówek, Dolinę Baryczy oraz Wrocław (GUTOWSKI 2004: [W:] ADAMSKI P. [red.]. Poradniki Ochrony Siedlisk i Gatunków Natura 2000. Podręcznik Metodyczny, 6: 82-87; STARZYK 2004: [W:] GŁOWACIŃSKI Z. i NOWACKI J. [red.]. Polska Czerwona Księga Zwierząt – Bezkręgowce. IOP PAN Kraków, AR Poznań: 147-148; KADEJ [red.]. 2017: Nature Conservation., 19: 111-13). KADEJ (idem) uważa populację z południowo-zachodniej Polski za najsilniejszą oraz największą w kraju, jak pokazują dane z sąsiednich krajów, również w regionie. Podawane są również pojedyncze i odizolowane populacje tej kózki w innych częściach

naszego kraju, jednak większość danych pochodzi z XIX i XX wieku, tym samym są najprawdopodobniej nieaktualne.

Dobry przykład odizolowanego stanowiska kozioroga dębosza można obserwować w Puszczy Niepołomickiej, której kompleksy leśne położone są w zachodniej części Kotliny Sandomierskiej. Obecność chrząszcza była tu notowana już w latach 70. przez STARZYKA (1973: Chr. Przyr. Ojcz., **29** (1): 22-30). Od maja do września 2015 r. przeprowadzono obserwacje i badania terenowe. Stwierdzono występowanie kozioroga dębosza na trzech stanowiskach w Puszczy Niepołomickiej. Wszystkie znajdują się w północno-wschodniej części kompleksu. Potwierdzono jedno stanowisko, które podaje STARZYK (op.cit.). Obecność chrząszcza określono na podstawie plam wyciekającego soku, brązowych trocin, otworów wylotowych imagines oraz płatowych żerowisk (BUNALSKI [red.]: 2012: [W:] Chronione chrząszcze dendrofilne zachodniej Polski, RDOŚ, Poznań, 149-164). Ponadto pod zasiedlonymi dębami odnaleziono pokrywy kozioroga.

Stan populacji i jakość siedliska kozioroga dębosza na terenie Puszczy Niepołomickiej oceniono jako zły (U2). Badania wskazały na bardzo małą liczbę zasiedlonych drzew. Główne zagrożenie dla gatunku to wycinanie starodrzewia dębowego oraz duże zacienienie pni przez podszyt i podrost na stanowiskach preferowanych przez chrząszcza.

Katarzyna IZWORSKA, Uniw. Pedagog. im. KEN w Krakowie

815 Nowe stanowiska *Choragus sheppardi* KIRBY, 1818 i *Pseudeuparius sepicola* (FABRICIUS, 1792) (Coleoptera: Anthribidae) w okolicach Radomia

New records of *Choragus sheppardi* KIRBY, 1818 and *Pseudeuparius sepicola* (FABRICIUS, 1792) (Coleoptera: Anthribidae) of the Radom vicinity

KEY WORDS: Coleoptera, Anthribidae, *Choragus sheppardi*, *Pseudeuparius sepicola*, new records, Małopolska Upland.

Anthribidae na terenie Polski reprezentowane są przez 23 gatunki (WANAT i MOK-RZYCKI 2018: Annales Zoologici, **68** (1): 1-48). Niektóre spośród nich uważane są za rzadko spotykane. Kobielatki w większości są mycetofagami, związanymi z określonymi gatunkami grzybów rozkładającymi drewno. W okolicach Radomia stwierdzono 2 nowe stanowiska 2 rzadkich w kraju gatunków Anthribidae.

Choragus sheppardi KIRBY, 1818

– EB19 Natolin ad Radom, 12 II 2016 (1 ex.), 8 III 2016 (1 ex.) – z zagrzybionego pieńka lilaka pospolitego *Syringa vulgaris* L., 17 I 2016, zadrzewienia przy opuszczonym, dawnym budynku kolejowym, leg. et cult. M. MIŁKOWSKI.

Gatunek znany dotychczas z pojedynczych stanowisk w kilku krainach Polski. Ostatni raz podany z Pojezierza Pomorskiego, Pojezierza Mazurskiego, Niziny Wielkopolsko-Kujawskiej i Podlasia (WANAT i in. 2011: Wiad. Entomol., **30** (2): 69-83) oraz ze Śląska Górnego (SZOŁTYS i in. 2015: Acta Ent. Siles., **23** (online 007): 1-10). Z Wyżyny Małopolskiej wykazany jest po raz pierwszy.

Pseudeuparius sepicola (FABRICIUS, 1792)

- EB09 Radom-Las Kapturski (Nadleśnictwo Radom, leśnictwo Janiszew, oddz. 25z), 5 I 2019, 1 ex., w szczelinie kory na pniu martwej gruszy pospolitej *Pyrus communis* L. z licznymi, opuszczonymi żerowiskami *Scolytus mali* (BECHSTEIN, 1805), w borze sosnowym z domieszką buka i dębu, leg. M. MIŁKOWSKI.

Znany głównie z południowo-zachodniej części kraju (http://baza.biomap.pl/pl/taxon/species-pseudeuparius_sepicola), wykazany także z Niziny Wielkopolsko-Kujawskiej (WANAT i in. 2011, op. cit.), ze Śląska Górnego (SZOŁTUS i in. 2015 op. cit) oraz z Nadleśnictwa Spała na Wyżynie Małopolskiej (BYK i in. 2013: Studia i Materiały CEPL w Rogowie, 2 (35): 82-128).

Podsumowując wcześniejsze informacje WANATA i in. (2011, op. cit.) o 8 gatunkach kobielatkowatych z okolic Radomia: *Anthribus nebulosus* FORSTER, 1770, *Platystomos albinus* (LINNAEUS, 1758), *Allandrus undulatus* (PANZER, 1795), *Phaeochrotes pudens* (GYLLENHAL, 1833), *Tropideres albirostris* (SCHALLER, 1783), *Dissoleucas niveirostris* (FABRICIUS, 1798), *Rhaphitropis marchica* (HERBST, 1797), *Bruchela rufipes* (OLIVIER, 1790) oraz *Choragus sheppardi* i *Pseudeuparius sepicola* tu prezentowane, obecna fauna z rodziny Anthribidae tego obszaru liczy 10 gatunków. Stanowi to 43,5% krajowej fauny kobielatkowatych w Polsce.

Marek MIŁKOWSKI, Radom